

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

**УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬО-ВИХОВНОГО
ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

ЗБІРНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ПРАЦЬ

Мелітополь, 2022

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

**ЗБІРНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ПРАЦЬ
«УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В
ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ»**

**Мелітополь
2022**

Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти:
збірник науково-методичних праць / Таврійський державний
агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного – Мелітополь:
ТДАТУ, 2022. – Вип. 25. – 348 с.

У збірнику наведено матеріали з навчально-методичної і виховної
роботи науково-педагогічних працівників університету за підсумками
науково-практичної конференції 2021-2022 навчального року.

Редакційна колегія:

Кюрчев С.В., д.т.н., професор, ректор ТДАТУ (головний редактор);
Ломейко О.П., к.т.н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи
ТДАТУ (заступник головного редактора); Єременко О. А., д.с.-г.н.,
професор, проректор з наукової роботи; Назаренко І.П., д.т.н., професор,
декан факультету енергетики та комп'ютерних технологій, Ортіна Г.В.,
д.н.держ.упр, доцент, в.о. декана факультету економіки та бізнесу;
Іванова І.Є., к.с.-г.н., доцент, декан факультету агротехнологій та
екології, Болтянська Н.І., к.т.н., доцент кафедри ТСС АПК

Статті опубліковані мовою оригіналу

Адреса редакції: 72312, ТДАТУ пр-т Б. Хмельницького, 18,
м. Мелітополь, Запорізька обл.

e-mail: nmc@tsatu.edu.ua

Науково-методичний центр університету

© Автори статей, включені до збірника, 2022
© Таврійський державний агротехнологічний
університету імені Дмитра Моторного, 2022

ЗМІСТ

Нестеренко С.А., Болтянська Н.І., Сиротюк С.В. ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМП'ЮТЕРНИХ ЗАСОБІВ	8
Лузан П.Г., Тітова О.А., Панченко А.І., Волошина А.А., Волошин А.А. ТЕХНОЛОГІЯ ПІДГОТОВКИ ТЕСТІВ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ АГРОІНЖЕНЕРІВ	17
Герасько Т.В., Розова Л.В. УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА ФІЛОСОФІЯ ЯК ОСНОВА ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН «ЕКОЛОГО- БІОЛОГІЧНЕ РОСЛИНИЦТВО» І «ОРГАНІЧНЕ САДІВНИЦТВО»	30
Самойчук К.О., Паляничка Н.О., Верхоланцева В.О. МЕТОДОЛОГІЯ АБСТРАКТНОГО ОПИСУ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ СИСТЕМИ ПЕРЕРОБНОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	35
Болтянська Н.І., Болтянський О.В. АНАЛІЗ ФАКТОРІВ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ПРОНИКНЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СФЕРУ ОСВІТИ.....	41
Пащенко Ю.П., Колесніков М.О. ВИКОРИСТАННЯ СКРАЙБ – ПРЕЗЕНТАЦІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІН ХІМІЧНОГО ЦИКЛУ	47
Скляр О.Г., Скляр Р.В. ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	56
Бондаренко Л.Ю., Вершков О.О., Караєв О.Г., Холодняк Ю.В., Гавриленко Є.А. ВИКОРИСТАННЯ ZOOM ЯК ДОДАДКОВОЇ ПЛАТФОРМИ ДЛЯ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВОЄННИХ ДІЙ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ.....	64

Самойчук К.О., Петриченко С.В., Ковальов О.О. СТВОРЕННЯ МЕТОДИКИ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ОПИСУ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ СИСТЕМИ ПЕРЕРОБНОГО ПІДПРИЄМСТВА ПРИ ВИКЛАДАННІ ТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН	70
Struchaev N., Postol Yu., Gulevsky V. METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF CREATION IN INNOVATIVE PRODUCT IN OPEN INNOVATIVE SYSTEMS.....	76
Попова І.О. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ВИМОГИ ДО ОСОБИСТОСТІ ВИКЛАДАЧА ВИЩОГО ТЕХНІЧНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ В УМОВАХ СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ	80
Постнікова М.В. НАВЧАЛЬНИЙ КУРС «ЕЛЕКТРОПРИВОД ВИРОБНИЧИХ МАШИН І МЕХАНІЗМІВ» ТА ЙОГО РОЛЬ В ПІДГОТОВЦІ ЕНЕРГЕТИКІВ	88
Радченко Н.Г. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА НАВИЧКИ ЯКІСНОГО АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА ЯК ВАЖЛИВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	93
Дереза О.О., Дереза С.В. ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН	104
Сушко О. В., Колодій О. С. ІКТ В САМОСТІЙНІЙ РОБОТІ ПРИ ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ ЗВО.....	111
Болтянська Н.І., Шокарев О.М., Сиротюк С.В. ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	122
Колесніков М.О., Пашенко Ю.П. АГРОНОМ ЧИ АГРОСКАУТ? НОВИЙ ОСВІТНІЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ	129
Герасько Т.В., Покопцева Л.А. СУЧАСНИЙ РІВЕНЬ НАОЧНОСТІ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ РОСЛИННИЦТВО ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 201 «АГРОНОМІЯ».....	137

Болтянський О.В., Болтянська Н.І. ІННОВАЦІЙНІСТЬ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА	144
Попова І.О., Петров В.О. УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНО-ТВОРЧОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЕНЕРГЕТИЧНОГО ПРОФІЛЮ	149
Верхоланцева В.О., Мілаєва І.І., Мілаєв О.І., Паляничка Н.О. РОЛЬ СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ ГУРТКІВ ДЛЯ СУЧАСНОГО ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ	158
Шлєіна Л.І. РИТОРИКА – ГАЛУЗЬ СУЧАСНОГО СОЦІАЛЬНО- ГУМАНІТАРНОГО ЗНАННЯ.....	163
Попова І.О., Квітка С.О. НАУКОВА ГУРТКОВА РОБОТА – НЕВІД’ЄМНА ЧАСТИНА НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ У ТЕХНІЧНОМУ ЗВО	169
Задосна Н.О., Михайлов Є.В. МЕТОДОЛОГІЯ ОТРИМАННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ТА ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТАМИ ПРИ ВИЗНАЧЕНІ ПАРАМЕТРІВ ПОВІТРЯНОГО ПОТОКУ У ПНЕВМОРЕШІТНОМУ СЕПАРАТОРІ.....	178
Верхоланцева В.О., Самойчук К.О., Паляничка Н.О. РЕАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УНІВЕРСИТЕТІ.....	187
Шлєіна Л.І., Адамович А.Є., Поправко О.В. ГЕНДЕРНА ОСВІТА В ВИЩІЙ ШКОЛІ.....	193
Гулевський В.Б., Постола Ю.О., Стручаєв М.І. УЧАСТЬ ВИКЛАДАЧІВ КАФЕДРИ ЕТТП В ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.....	201
Самойчук К.О., Паляничка Н.О., Верхоланцева В.О. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	206

Болтянський О.В., Стефановський О.Б., Колодій О.С., Ковальов О.О. ФУНКЦІ КУРАТОРА В СУЧАСНОМУ ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	211
Халанчук Л.В. ВІЗУАЛІЗАЦІЯ МЕТОДІВ КОДУВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ НА ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТТЯХ З ДИСКРЕТНОЇ МАТЕМАТИКИ.....	217
Сушко О. В., Колодій О. С. РОЛЬ ДИСЦИПЛІНИ «ТКМ і М» У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЛЕКТАЦІЙ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ АГРАРНОЇ ОСВІТИ	223
Поправко О. В., Тараненко Г. Г. ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПОДІЄВОГО ПІДХОДУ ЯК СПОСОБУ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	235
Постнікова М.В., Ковальов О.В., Петров В.О. РОЗРАХУНОК І ВИБІР ПРИСТРОЇВ КОМПЕНСАЦІЇ РЕАКТИВНОЇ ПОТУЖНОСТІ ПРИ ВИКОНАННІ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ	242
Дяденчук А. Ф. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ВДОСКОНАЛЕННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ	248
Тараненко Г. Г., Поправко О.В. ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН РЕСУРСІВ У ВИКЛАДАННІ СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН.....	256
Парахін О.О., Пеньов О.В., Черкун В.В. ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В АГРАРНИХ ВНЗ УКРАЇНИ НА ПРИКЛАДІ ТАВРІЙСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРОТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО.....	263
Поправко О. В. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО КУРСУ З ДИСЦИПЛІНИ «ФІЛОСОФІЯ» ...	268

Пеньов О.В., Черкун В.В., Парахін О.О. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ОХОРОНИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	277
Михайлов Є.В., Задосна Н.О. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ «ОБҐРУНТУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ В РОСЛИННИЦТВІ».....	282
Адамович А. Є., Шлеїна Л. І., Поправко О. В. ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ДИСЦИПЛІН ГУМАНІТАРНОГО ЦИКЛУ	288
Борохов І.В., Ковальов О. О., Гулевський В.Б. ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕНІ ДИСЦИПЛІН У ЗВО	293
Ковальов О.О., Борохов І.В., Колодій О.С., Червоткіна О.О. ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ЗНАНЬ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ВСТУП ДО ФАХУ»	306
Єременко О.А., Федосова А.О., РЕАЛІЗАЦІЯ МАГІСТЕРСЬКОГО ПРОЄКТУ «АГРОКЕБЕТИ» У ТАВРІЙСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ АГРОТЕХНОЛОГІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО	326
Червоткіна О.О., Тарасенко В.Г., Ковальов О.О. ОСВІТА В ЕПОХУ COVID-19 ТА В НАСТУПНИЙ ПЕРІОД.....	326
Верхоланцева В.О., Мілаєва І.І., Мілаєв О.І., Паляничка Н.О. СУТНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	332
Серий І.С., Паніна В.В., Дашивець Г.І., В'юник О.В. ІННОВАЦІЙНИЙ НАПРЯМОК ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	337
Матковський О.І., Саньков С.М. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ВИВЧЕННЯ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ З ДИСЦИПЛІНИ «СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ МАШИНИ»	342

УДК 339.138:658.7

**Червоткіна О.О., асистент, Тарасенко В.Г., к.т.н., доцент,
Ковальов О.О., к.т.н., старший викладач**
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного

ОСВІТА В ЕПОХУ COVID-19 ТА В НАСТУПНИЙ ПЕРІОД

Анотація Пандемія COVID-19 призвела до найбільшого за всю історію збою у функціонуванні систем освіти, який торкнувся майже 1,6 мільярда учнів у більш ніж 190 країнах та на всіх континентах. Закриття шкіл та інших освітніх установ торкнулося 94 відсотків світового контингенту учнів, причому у країнах з низьким рівнем доходу та з рівнем доходу нижче за середній цей показник становить 99 відсотків.

Ключові слова: COVID-19, фінансування освіти, професійно-технічна освіта, дистанційне навчання

Постановка проблеми. Щоб не допустити того, щоб криза освіти перетворилася на поколінську катастрофу, необхідні термінові дії із боку всіх суб'єктів. Освіта – це основне право, від якого безпосередньо залежить реалізація решти прав людини. Освіта – це загальне світове благо, найпотужніша рушійна сила прогресу у досягненні всіх цілей у сфері сталого розвитку та основа для справедливого, рівноправного, інклюзивного та мирного суспільства. Коли системи освіти руйнуються, завдання побудови світу і процвітаючого та продуктивного суспільства стає нездійсненною. Криза стала стимулом для інновацій у сфері освіти. Для забезпечення безперервності навчання та професійної підготовки застосовуються новаторські підходи: від радіо- та телетрансляцій до надання комплектів матеріалів для вивчення вдома. Завдяки оперативним заходам реагування, вжитим для організації безперебійного навчального процесу урядами та партнерами у всьому світі, у тому числі у рамках Глобальної коаліції з питань освіти під егідою ЮНЕСКО були розроблені рішення для дистанційного навчання. Крім того, це стало приводом згадати про найважливішу роль вчителів і про те, що на урядах та інших ключових партнерах лежить постійний обов'язок піклуватися про працівників сфери освіти.

Проте зміни, що відбулися, змушують задуматися про те, що перспективні перспективи навчання і прискорену трансформацію методів надання якісної освіти не можна розглядати окремо від найважливішого завдання домогтися того, щоб ніхто не був забутий. Це стосується дітей та молоді, які страждають від відсутності ресурсів або сприятливого

середовища для доступу до навчання. Це стосується також педагогів та їх потреби у більш ефективному освоєнні нових методів викладання, а також у підтримці. І нарешті це стосується освітньої спільноти в цілому, включаючи місцеві громади, яких безпосередньо залежить безперервність навчання у період кризи і які грають найважливішу роль у відновленні за принципом «зробити краще, ніж було».

Криза, обумовлена COVID-19, і безпрецедентні збої у функціонуванні системи освіти поки що далекі від завершення. Близько 100 країн ще не оголосили дату відновлення роботи шкіл, і в усьому світі уряди, профспілки, батьки та діти замислюються про те, коли настане і як виглядатиме наступний етап. Країни почали планувати відновлення занять у всіх своїх школах або за віковою ознакою або за принципом відновлення навчання насамперед у випускних класах, або за принципом точкового відкриття шкіл у районах із найменшою кількістю випадків зараження. Проте враховуючи, як і раніше, високу вірулентність вірусу, більшість країн, обстежених у травні-червні 2020 року, ще не визначились із датою відновлення роботи шкіл.

Ці рішення спричиняють величезні соціальні та економічні наслідки і надаватимуть тривалий вплив на педагогів, на дітей та молодь та їхніх батьків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ще до пандемії населення світу стикалося зі значними труднощами у реалізації права на освіту як одного з основних прав людини. Незважаючи на майже загальний охоплення початковою освітою більшості країн, величезна кількість дітей - понад 250 мільйонів - не відвідували школу і майже 800 мільйонів дорослих були неграмотними.

Більше того, навіть для дітей, зарахованих до шкіл, набуття знань аж ніяк не гарантовано. За оцінками, близько 387 мільйонів (56 відсотків) дітей початкового шкільного віку у всьому світі не мають базових навичок читання.

Завдання фінансування освіти ще до COVID-19 було вкрай важкоздійсненним. За оцінками, на початок 2020 року дефіцит фінансових засобів для досягнення мети у сфері сталого розвитку (якісна освіта) у країнах з низьким рівнем доходу та з рівнем доходу нижче середнього щорічно становив приголомшливу суму у розмірі 148 млрд дол. США. Згідно з прогнозами, внаслідок обумовленої COVID-19 кризи цей дефіцит коштів збільшиться приблизно на третину.

Формулювання цілей статті Пандемія COVID-19 викликала найбільший за всю історію зрив освітнього процесу і вже справила практично повсюдний вплив на учнів та викладачів у всьому світі та на роботу дошкільних закладів, середніх шкіл, установ технічної та професійної освіти та підготовки, університетів, установ для навчання дорослих та центрів підвищення кваліфікації. До середини квітня 2020

року пандемія торкнулася 94 відсотки учнів, тобто 1,58 мільярда дітей та молодих людей (від дошкільнят до студентів вищих навчальних закладів) у 200 країнах світу.

Здатність вживати заходів реагування у зв'язку із закриттям шкіл великою мірою залежить від рівня розвитку: наприклад, у другому кварталі 2020 року у країнах з низьким індексом розвитку людського потенціалу 86 відсотків дітей початкових класів фактично припинили навчання, тоді як у країнах з дуже високим індексом розвитку людського потенціалу цей показник становив лише 20 відсотків.

В Африці, особливо в Сахельському регіоні, зупинка роботи шкіл у масштабах цілих країн на тлі COVID-19 сталася у той час, коли дуже багато шкіл вже залишалися закритими протягом декількох місяців через вкрай небезпечну обстановку, страйки або несприятливі кліматичні умови. COVID-19 посилює ситуацію у сфері освіти в країнах Африки на південь від Сахари, де ще до пандемії проживало 47 відсотків з 258 мільйонів дітей, що налічуються у всьому світі, не відвідують школу (30 відсотків - через конфлікти та надзвичайні ситуації). В умовах підвищеної крихкості систем освіти така перерва протягом навчального року непропорційно більшою мірою позначиться на найбільш уразливих учнів, які не мають належних умов для продовження навчання вдома. Присутність дітей вдома може призвести до погіршення економічного становища їх батьків, які повинні знаходити варіанти догляду за ними або нести додаткові витрати у зв'язку з недоступністю шкільних обідів.

Все більшу тривогу викликає та обставина, що за відсутності належної підтримки ці діти, можливо, ніколи не повернуться до школи. Це призведе до загострення існуючої раніше нерівності і може звести нанівець прогрес у досягненні мети та інших цілей у сфері сталого розвитку, а також посилити існуючу кризу у сфері освіти та ще більшою мірою дестабілізувати соціально-економічне становище біженців та переміщених осіб.

Пандемія COVID-19 порушила хід перебігу повсякденного життя, і близько 40 мільйонів дітей у всьому світі, які мають незабаром приступити до навчання, упустили можливість отримати важливе дошкільна освіта. Отже, вони були позбавлені можливості перебувати в повчальному та розвиваючому середовищі, освоювати нові навички, взаємодіяти з однолітками та (у деяких випадках) отримувати належне харчування. Велика ймовірність того, що таке розвиток подій в довгостроковій перспективі матиме негативний вплив на здоров'я та розвиток таких дітей, особливо дітей з бідних та неблагополучних сімей¹⁴.

Щодо систем професійно-технічної освіти та підготовки, то криза вивила на перший план такі фактори вразливості, як низький рівень цифровізації та давні структурні недоліки. Зрив робочих процесів

ускладнив реалізацію програм стажування та навчання на робочому місці, які є найважливішими елементами функціональної та відповідної потреб ринку системи професійно-технічної освіти.

У сфері вищої освіти, де дистанційне навчання, в більшості випадків, набуло форми трансляції записаних лекцій та роботи з онлайн-платформами, деякі університети призупинили свою роботу на невизначений термін через відсутність інфраструктури інформаційних технологій (ІТ) як для студентів, так і для викладачів. Крім того, без відповіді залишається питання про те, як упорядковувати програми роботи на семестр та на навчальний рік, оскільки деякі дисципліни можна було успішно викладати у віддаленому форматі, тоді як для інших предметів це було неможливо.

Виклад основного матеріалу дослідження. Забезпечення безперервності навчання на тлі закриття шкіл стало пріоритетним завданням для урядів усіх країн світу, багато з яких задіяли ІКТ та зобов'язали вчителів вести заняття по інтернету. Деякі методи, за повідомленнями країн, застосовуються більшою мірою, ніж інші, що залежить від рівня освіти і варіюється від регіону до регіону. У районах з обмеженим доступом до інтернету уряди використовують традиційні способи дистанційного навчання, які часто представляють собою поєднання освітніх теле- та радіопередач, а також розповсюдження друкованих матеріалів.

Небагато країн займаються оцінкою показників застосування та ефективності методів дистанційного навчання. При цьому наявні відомості вказують на відмінності у ступені охоплення: у країнах із високим рівнем доходу дистанційним навчанням охоплено приблизно 80-85 відсотків учнів, тоді як у країнах із низьким рівнем доходу цей показник знижується до менше 50 процентів³⁷.

Цей недолік значною мірою пояснюється цифровим розривом і тим, що знедолені групи населення мають обмежений доступ до таких базових побутових послуг, як електропостачання; відсутністю технологічної інфраструктури, та низьким рівнем цифрової грамотності серед учнів, батьків та вчителів.

У зв'язку із закриттям шкіл виникла необхідність переглянути використовувані методи оцінки успішності учнів, а в деяких випадках - значною мірою відмовитися від них. У багатьох країнах іспити було перенесено більш пізній термін; у деяких країнах їх було скасовано; ще в ряді країн замість них почала проводитися безперервна атестація або застосовуватися альтернативні рішення, такі як проведення випускних іспитів у форматі онлайн тестування. Інноваційним методам безперервної атестації приділяється пильна увага. За успішністю учнів можна стежити за допомогою проведення опитувань за допомогою мобільних телефонів, установ для дітей молодшого віку, деякі країни змогли організувати для

дітей від 3 до 6 років віртуальні дитячі садки. Низці країн вдалося адаптувати програми професійно-технічних стажувань та роботу центрів навчання на робочому місці. У багатьох вищих навчальних закладах перехід на дистанційне навчання спричинив розширити охоплення гнучких форм навчання та підготувати умови для поступового впровадження більшої кількості онлайн-програм.

Довгострокові рішення повинні впроваджуватися з урахуванням набутого досвіду та на основі широкого використання технологій для забезпечення безперервності навчання під час пандемії, у тому числі для найбільш маргіналізованих верств населення.

Головним завданням для світових лідерів і всієї освітньої спільноти має бути не допустити того, щоб криза освіти перетворилася у поколінську катастрофу. Це найкращий спосіб не лише захистити права мільйонів учнів, а й сприяти економічному прогресу, сталому розвитку та міцному світу.

В даний час Глобальна коаліція з питань освіти, що діє під егідою ЮНЕСКО, до якої входять структури Організації Об'єднаних Націй, міжнародні організації, суб'єкти приватного сектора та представники громадянського суспільства, вживає активних заходів для підтримки заходів реагування у сфері освіти, що вживаються країнами у зв'язку з COVID-19.

Нова кампанія під назвою «Врятуємо наше майбутнє» сприятиме розширенню глобальної підтримки поточної діяльності в галузі освіти.

Висновки. Потрясіння, яке зазнала система освіти через COVID-19, є безпрецедентним. Воно звернуло назад досягнення міжнародних цілей у галузі освіти та непропорційно більшою мірою торкнулося менш заможні та більш уразливі групи населення.

Проте освітня спільнота продемонструвала свою стійкість та заклала основу для подальшого відновлення.

Як і раніше, є небезпека погіршення ситуації, руху вниз по похилій площині, що супроводжується втратою знань і ізоляцією. Однак кожна небезпека загострення соціально-економічних обставин є приводом замислитися про протилежне - про те, як змінити ситуацію на краще та побудувати в майбутньому таку систему освіти, яка відповідає всім нашим вимогам: провести всеосяжні перетворення на викладання та реалізувати потенціал як кожної окремої людини, так і всього суспільства у всіх сферах життя за допомогою інвестицій у освіту.

Маючи на меті відновлення основних послуг у галузі освіти та відродження його головного призначення, людство може розраховувати на необмежену мотивацію та нерозкритий потенціал.

Уряди та міжнародне співтовариство несуть відповідальність за те, щоб залишатися вірними принципам та проводити необхідні реформи, щоб не лише дозволити дітям та молоді знову розраховувати на обіцяне

їм майбутнє, але й зробити так, щоб усі працівники освітньої галузі внесли свій внесок у досягнення цієї мети.

Список використаних джерел

1. Червоткіна О.О., Тарасенко В.Г., Ковальов О.О. Дистанційне навчання як невідємний атрибут сучасного університету. Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти: зб. наук.-метод. праць ТДАТУ. Мелітополь, 2021. Вип. 24. С. 481-488.

2. Тарасенко В.Г., Червоткіна О.О. Особливості впровадження дуальної форми здобуття освіти. Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти: зб. наук.-метод. праць ТДАТУ. Мелітополь, 2021. Вип. 24. С. 513-517.

Chervotkina O., Tarasenko V., Kovalev O. Education in the COVID-19 era and in the next period

Summary. The COVID-19 pandemic has led to the largest-ever failure in education systems, affecting nearly 1.6 billion students in more than 190 countries and on all continents. The closure of schools and other educational institutions has affected 94 per cent of the world's students, with 99 per cent in low-income and below-average incomes.

Key words: COVID-19, education financing, vocational education, distance learning

Науково-методичне видання

УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ЗБІРНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ПРАЦЬ

Надруковано з оригіналів макетів замовника
Підписано до друку 26.04.2022 р. формат 60x84 1/16
Папір офсетний. Наклад 100 примірників
Замовлення № 1045

**Виготовлювач ПП Верескун В.М.
Видавничо-поліграфічний центр «Люкс»
м. Мелітополь, вул. М. Грушевського, 10 тел. (0619) 44-45-11**

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виробників
і розповсюджувачів видавничої продукції
від 11.06.2002 р. серія ДК № 1125